

Krónika II.

A gólya és az egyházpolitika.

(Szomorujáték 3 felvonásban.)

SZEMÉLYEK:

LÁSZLÓ ur.
MARGIT kisasszony.
SZOBALÉÁNY.
A GÓLYA.

ELSŐ FELVONÁS.

(Hüvös, homályos szoba. A jegyesek meghittén ülnék a fekete zongora előtt.)

László ur (olvadékonyn). Még csupán tizszer kell lefektetni, hogy ama boldog nap felviradjon... Tíz nap múlva férj és feleség leszünk... Oh, édes Margit, milyen remegve gondolok ama pillanatra, melyben az oltár előtt eltávozzunk... Egyedül lenni magával... veled...

Margit. Mintha csak álom volna... egy édes, poétikus álom.

László (megszorítja a menyasszonya kezét).

Szobaléány. Bocsánat kisasszony... Egy váratlan vendég van odakünn... Itt a névjegye...

Margit (dadogva olvassa). *Kelep-Kelep*. m. kir. állami gólya.

László (ijedten). A gólya?

Margit. Vajon mit akar?

Szobaléány. Azt mondja, hogy okvetetlen beszélnie kell a kisasszonynyal...

Margit. Bocsássa be.

A gólya (oldalán szivaros tárcza függ, kezében jegyzőkönyvet és ezerúrat tart. Udvariasan meghajol a jegyesek előtt). Remélem, hallottak már rólam?

László (szégyenlősen). Nincs szerencsém...

Margit. Oh, én tudom... Kegyezd hozzá a kis babákat az aranyos kútból...

A gólya. Ugy van... üzletem ötezer év előtt alapított... Jóhírű czég, ámbár ujabban kevés a megrendelés... De azért nem zárjuk be egyhamar az üzletet...

László (köhög).

A gólya. De nem erőll van szó... Önök előtt feltűnhetik, hogy kifejezéseimben előszeretettel használom a kereskedői műszavakat... De ennek *Wlassich* Gyula ő exczellenezájja az oka...

Margit. Hogyan?

A gólya. Az újságok pénteki számában jelent meg a *Gyermekek vallásáról* szóló miniszteri rendelet... Mindaddig az volt a szokás, hogy tetszés szerint szállítottam az apróságokat... De a jó időknek mindörökre vége... Ah, tisztelt jegyespár, belőlem commis voyageur lett öreg napjaimra... Az új törvény szerint hivatalból jelentkezmem kell a vőlegényeknek és a menyasszonyoknak, hogy becses rendelményeiket följegyezzem... Csupán azt szállíthatom, amit megrendeltek, a szabad iparnak örökre vége szakadt.

László. De uram...

A gólya. Így van tekintetes ur, hiába minden közbeszólás... Én is csak megrendelés szerint szállítok, mint kollégáim, akik pamutban vagy varrótűkben utaznak... (Szomorúan): De hagyjuk a czéltalan kesergést, s térjünk a dolog érdemére. (Előveszi a jegyzőkönyvet, a ezerúrat pedig megmedvesíti); Hány apróságot parancsolnak?

László (dühösen). Távozzék...

A gólya. Téved, tekintetes ur, egy commis voyageurnek nem lehet imponálni ezzel a hanggal... Láttam én már nagyobb viharokat is... Ha kidob az ajtón, azonnal visszajövök az ablakon...

Margit (tapsolva). Hozzon egy fiut meg egy leányt... A fiu idősebb legyen, de a leánynak szőke legyen a haja... Oh, milyen édes lesz a két kicsiny baba...

A gólya (melankholikusan). Nagysád is a *Zweikinder-system* hive?

László. Rögtön megmutatom, hol az ajtó!...

A gólya. Térjünk át a közelebbi részletekre... Milyen vallásban parancsolják fölnevelni a kicsinyeket?

Margit (bámulva). Milyen vallásban?

A gólya. Ugy van... A jegyeseknek, mint a belügyi- és közoktatásügyi-miniszter együttes rendeletéből láthatják, első sorban is ezt a kérdést kell elintéznök...

Margit. A leány katolikus legyen, mint az édes mamája, ... a fiut pedig reformátusnak neveljük...

A gólya (sietve jegyez a noteszébe). Egy darab *r. kath.*, egy darab *ev. ref. Unitariust* vagy *ág. ev.*-ekben gyönyörű választékunk van... De talán egy más alkalommal...

Margit. Nem... maradunk a mondottaknál...

A gólya. Sajnálom, mert az *ág. ev.*-ekben gyönyörű választékunk van... De talán egy más alkalommal...

Margit. A lánynak kék legyen a szeme...

A gólya. Helyes... meg lesz elégedve kisasszony... Üzleti elvünk a szolid kiszolgálás... Az ember hosszú időre meg akarja tartani a kundsajtjait...

László. De most már távozzatik...

A gólya. Megyek tekintetes ur, ugyanis sok még a dolgom... Isten Önökkel, tartsanak meg további jó indulatukban...

MÁSODIK FELVONÁS.

(*Margit* kisasszony két nappal az esküvő előtt visszaküldi a *László* ur jeggyűrűjét. *László* ur körülutazza a világot, *Margit* kisasszony Erdélybe megy a nagynénijéhez. Mindakettő közel áll az öngyilkossághoz, de azért mindakettő életben marad).

HARMADIK FELVONÁS.

A gólya (író-asztala előtt ül a leveleit nézegeti. Fölteszi a pápa-szemét és hangosan olvassa a következő levelező lapot):

E hó 5-ikéről kelt megrendelésünket kérem nem effektuálni, mert a viszonyok időközben megváltoztak. A leányt és a fiut tartsák továbbra is raktáron. — Teljes tisztelettel:

N. László.

(Bosszusan.) Mülten idők, mülten idők! Az ember alig kap egy megrendelést, azt is azonnal visszavonják. Ha így megy, nemsokára véglegesen bezárjuk az üzletet.

Pán.

Rendesen a vér áztatja azt a növényt, amit dicsőségnek nevezünk.
Maistre.

Asszonyok, királyok, népek figyeljetek: aki uralkodni akar, annak kedveskedni kell.

Kain és Abel: ez körülbelül az egész világtörténet foglalatja.

Könnyebb egy unalmas könyvet írni, mint elolvasni.

Kétségkívül létezik plátói szerelem, de csak házastársak között.